

Vedlegg til Mål for hjorteviltforvaltningen i Lillestrøm kommune

I henhold til Forskrift om forvaltning av hjortevilt, §3, skal kommunen vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på artene. Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Lillestrøm kommune skal ha en forvaltning av hjortevilt som ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og artsmangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Mål for hjorteviltforvaltningen tar for seg status for de enkelte hjorteviltartene, fellingsresultat og fallvilthendelser samt målformulering.

Det er mange begreper, uttrykk og statistikker i målformuleringen som kan være vanskelig å forstå. I vedlegget knytter vi kommentarer til noen av kapitlene med håp om at det skal være lettere å se sammenhenger og forstå bakgrunnen til målene som er foreslått:

Konkrete mål for elgforvaltningen

Sett kalv pr. ku

Antall kalv sett pr. ku er et mål på kalveproduksjonen pr. ku i elgbestanden. Forholdet regnes ut ved å dele antall observerte kalver (inkludert enslige kalver) på antall observerte kuer inkludert kviger. Måltallet angir hvor produktiv elgstammen er. Viktige faktorer er alderssammensetning (mange kuer i høyproduktiv alder), dyrenes kondisjon (vekt) som igjen er avhengig av ku/okseforhold, alder på oksene og beiteforhold.

Det er et ønske om å øke produktiviteten ut fra dagens gjennomsnitt på 0,68.

Parameter	Gjennomsnitt	Målsetning	Kommentar
Sett kalv pr ku	0,68	0,72	Ønsker en økning i produksjonen.

Øst for Glomma vil målsetningen kunne være vanskelig å gjennomføre grunnet ulvepredasjon spesielt på kalv og avskyting i ulveutsatte områder der det anbefales høy kalveandel i avskytingen. Dette målet må derfor kunne avvikes i år med høy ulvepredasjon.

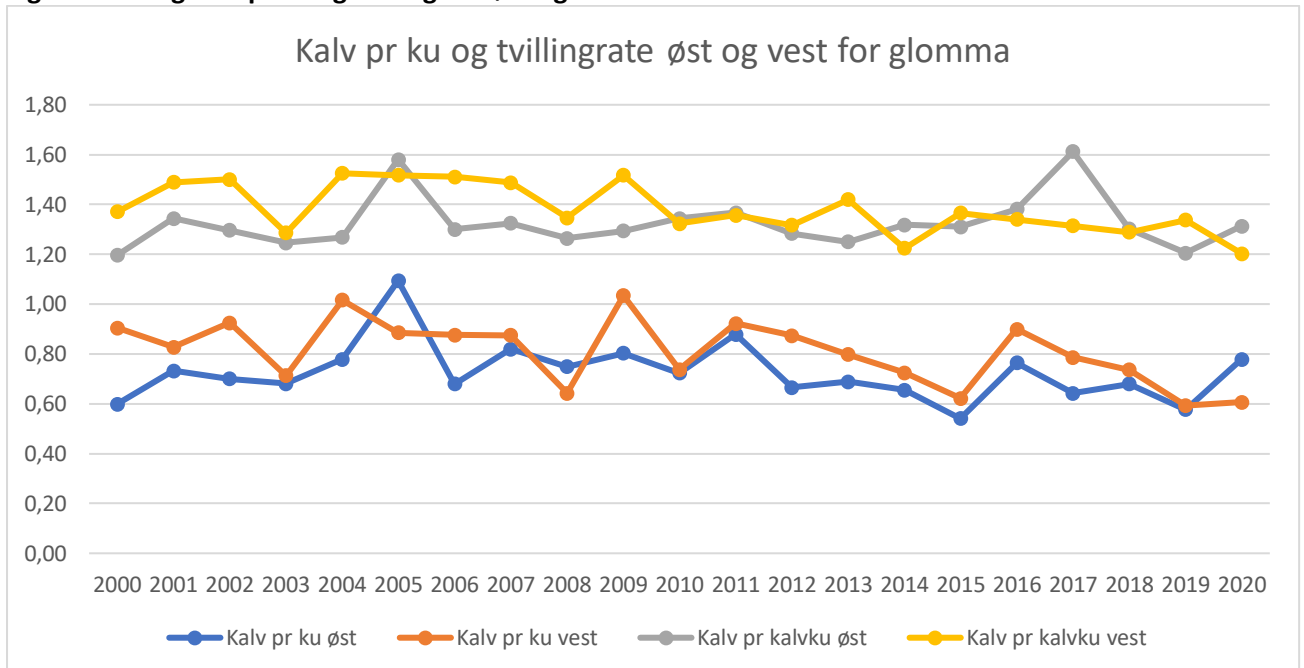
Sett kalv pr kalvku

Antall kalv pr. kalveku er et mål på hvor stor andel av kalveførende kuer som har tvillingkalver (tvillingraten). Verdien får man ved å dele antall observerte kuer med tvillinger på summen av alle kuer observert med kalv. Verdien 1 legges til for å synliggjøre at alle kuene har minst en kalv. Siden kalveproduksjonen til kuene i stor grad er styrt av kroppsstørrelsen, gir tvillingraten et mål på om det er en stor andel eldre, fullt utvokste kuer i bestanden eller ikke.

Parameter	Gjennomsnitt	Målsetning	Kommentar
Sett kalv pr kalvku	1,34	Helst økning	Store elgkuer i høyproduktiv alder får ofte tvillingkalver.

Det samme forholdet mhp ulvens tilstedeværelse øst for Glommas gjelder også for Sett kalv pr kalvku.

Fig 1. Utvikling kalv pr ku og tvillingrate øst og vest for Glomma

Figur 1: Figuren viser forholdet mellom antall sette kalver pr ku og kalver pr kalvku. Sett kalv pr ku blir brukt til å si noe om produktiviteten i elgstammen, mens sett kalv pr kalvku sier noe om hvor mange av kuene som får kalv som får to kalver pr år.

Sett elg pr. jegerdag

Sett elg pr. jegerdag viser ett gjennomsnitt av hvor mange elg hver elgjeger ser pr. dag, og er et velegnet mål på hvordan elgbestanden utvikler seg over tid. Det er et mål å holde en stabil elgbestand. Ny metodikk for sett elg som ble innført i 2018 gjør at statistikk etter den tid er beheftet med usikkerhet inntil en har en lengre tidsrekke og metodikken har «fått satt» seg. Den nye metodikken innebærer at all elg skal registreres uavhengig om dyret er sett tidligere samme jakt dag. Dette gjør at antall observasjoner blir høyere slik det fremgår av kurven under. Fokus er uansett en stabil elgbestand.

Fig 2. Sett elg pr jegerdag i perioden 2000-2020

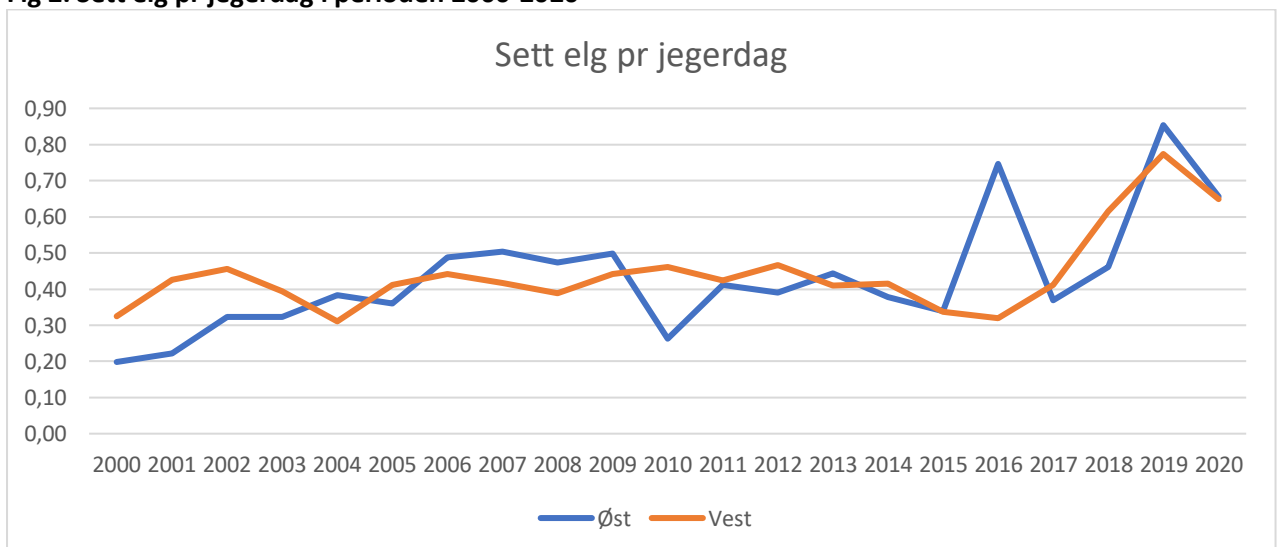
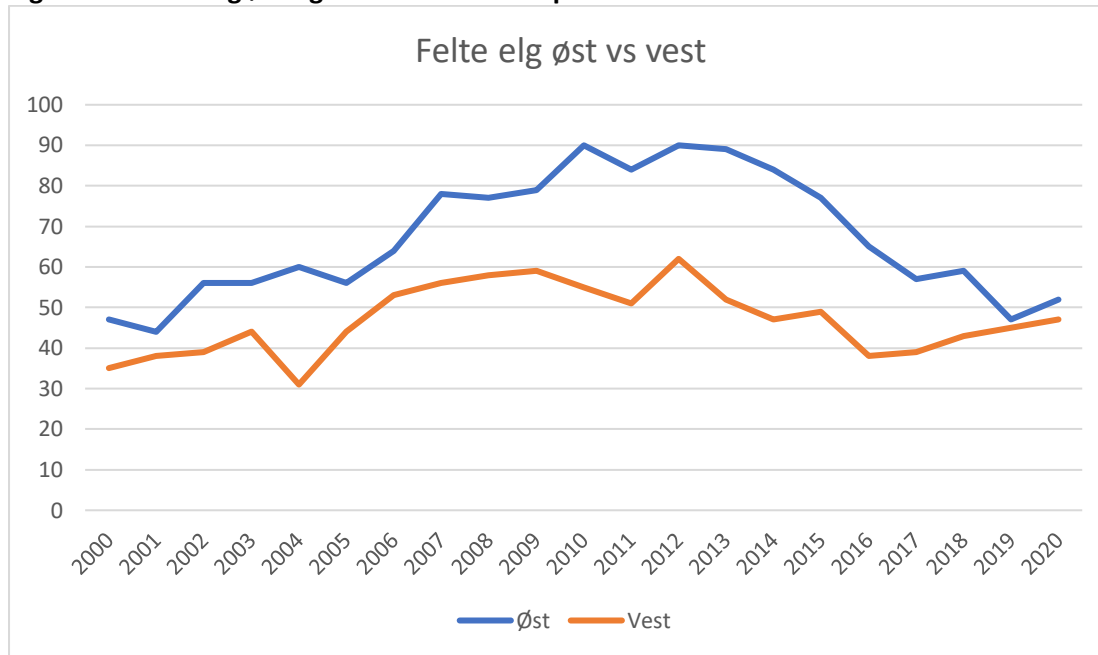

Fig 3. Antall felt elg øst og vest for Glomma i perioden 2000-2020

Sett ku pr. okse

Ku/okseforholdet forteller hvor mange kyr i forhold til okser som er observert av jegerne under jakta. Det er en målsetning at antall ku pr. okse ikke overstiger 2,0.

Fig 4. Utvikling sett ku pr okse øst og vest for Glomma

Ny metode for fjøring som kom i 2018 er sannsynlig årsak til variasjonen vi ser i 2019-2020. Det ble sett mer okser enn vanlig i vest, og den nye måten å føre dette på gjør at det kommer svært tydelig fram i figuren. Statistikken er derfor også her beheftet med usikkerhet inntil en har en lengre tidsrekke med ny metodikk.

Slaktevekt kalv og ungdyr

Det er en trend i store deler av Norge at slaktevektene på kalv og ungdyr går ned. Årsaken er sammensatt og det er vanskelig å peke på en enkeltfaktor; ku/okse forhold, alder/størrelse på okser, beitetilgang, endret klima m.m. Uansett gir det en god indikasjon på elgbestandens kondisjon.

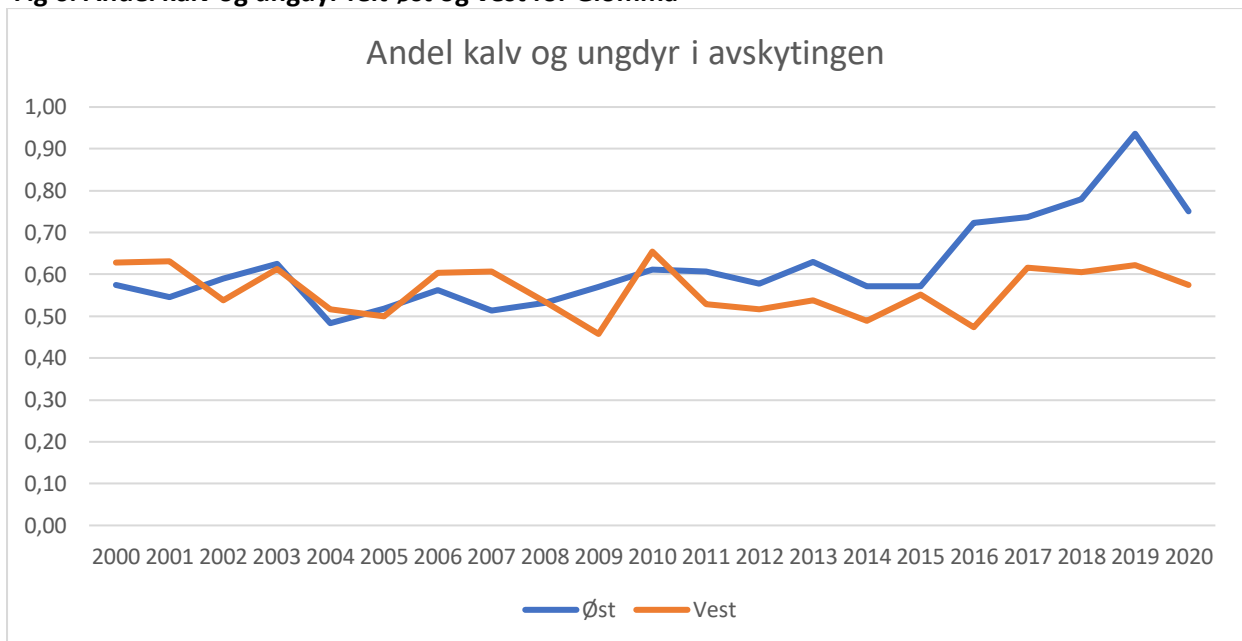
Mål:

Parameter	Gjennomsnitt	Målsetning	Kommentar
Slaktevekt kalv	68	75	Å snu den nedadgående trenden er viktigst
Slaktevekt ungdyr	134,3	140	Å snu den nedadgående trenden er viktigst

Fig 5. Utvikling slaktevekt for ungdyr og kalv øst og vest for Glomma

Periode	Kalv		Hann 1 1/2 år		Hunn 1 1/2 år		Ungdyr	
	Øst	Vest	Øst	Vest	Øst	Vest	Øst	Vest
2001-2005	74,4	76,3	147,7	149,7	135,6	141,1	141,6	145,4
2006-2010	70,8	72,5	145,2	148,9	132,0	136,9	138,6	142,9
2011-2015	69,5	67,4	144,1	143,5	131,8	141,1	138,0	142,3
2016-2020	68,5	68,4	140,1	141,2	124,7	131,0	132,4	136,1

Figuren viser utviklingen i slaktevektene for ungdyr (1 ½ år) og kalv fordelt på områdene øst og vest for Glomma. Generelt i Lillestrøm har slaktevektene gått ned i perioden 2005 til 2020. Slaktevektene er gjennomgående litt høyere i vest sammenliknet med øst. For siste 5 års periode er imidlertid kalvevektene like i øst og vest mens ungdyrvektene i vest fortsatt er litt høyere. Noen år er det skutt få dyr i enkelte kategorier som gjør at statistikken er noe usikker. F eks er det på vestsida av Glomma skutt et begrenset antall kalver, sammenlignet med østsida seinere år. Neste figur der avskyting av kalv er hovedårsak til større andel kalv og ungdyr øst for Glomma, viser dette:

Fig 6. Andel kalv og ungdyr felt øst og vest for Glomma

Vesentlige avvik

Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, målt i felte dyr, kan kommunen gå inn for å tildele dyr etter alder og kjønn, jfr. § 16 i forskrift om forvaltning av hjortevilt, slik at forutsetningene og intensjonene i planen blir oppfylt.

Kommunen vil sette 10 % avvik i årlig overføring av fellingstillatelser som grensen for vesentlig avvik i godkjente bestandsplaner.

Kommentar

Miljødirektoratet antyder at en årlig overføring på inntil 10% av fellingstillatelsene normalt kan aksepteres av kommunen. Ulvens påvirkning, spesielt øst for Glomma, gjør imidlertid at en bør kunne utvise større fleksibilitet ved årlig overføring av ubenyttet kvote i bestandsplanområdet.

Overskridelse av kvota ved planperiodens slutt anses uansett som feilskyting i hht Viltlovens § 48. Dyra, eller verdien av dem, inndras da til fordel for kommunens viltfond. Det regnes ikke som avvik dersom det skytes kalv i stedet for voksent dyr og 1,5 åring. Felling av yngre dyr enn det planen tilsier påvirker ikke neste års kvote. Det oppfordres til at bestandsplanområdene selv disponerer et antall fellingstillatelser for større fleksibilitet til å håndtere interne

nedklassifiseringsregler, eventuelle feilfelling eller behov for uttak av skadegjørende elg innafor jakttida.

Elgvald uten godkjent bestandsplan

Elgvald som ikke deltar i eller ikke kan få godkjent egen bestandsplan (under 20 ganger minsteareal) får tildelt kvote etter § 18 i Forskrift om forvaltning av hjortevilt, det vil si kalv, hanndyr 1 ½ år og eldre og hunndyr 1 ½ år og eldre.

Kommunen vil benytte følgende fordeling mellom kjønns og aldersklassene.

- Kalv	60 %
- Hanndyr 1 ½ år og eldre	20 %
- Hunndyr 1 ½ år og eldre	20 %

Kommentar

For små vald oppfylles tildelingen prosentmessig over flere år samlet.

Tellende areal for elg, rådyr og hjort

For elg har kommunen brukt skog og myr som tellende areal.

For rådyr og hjort vil kommunen i tillegg til skog og myr ta med 50 % av dyrka mark som tellende areal ved tildeling av fellingstillatelser.

Kommentar

I Lillestrøm har det i hovedsak blitt praktisert at 50 % av dyrka mark regnes som tellende areal for rådyrvald.